

Русча – татарча сүзлек

Русско – татарский словарь

Издание второе, переработанное и дополненное
«Таткнигоиздат», Казань, 2001 г.

К

к [ко] *предлог + Д.* 1) (о месте — куда, кому) ...га, ...га таба, ... янына; *идти к гостинице* кунакханәгә таба барырга; *плыть к берегу* ярга таба йөзәргә; *идите к нам* безгә килегез; *пойдём ко мне* миңа барыйк; *обратиться к врачу* врачка мөрәжәгать итәргә; *вызвать врача к больному* авыруга табиб чакырырга; *сесть к столу* өстәл янына утырырга; 2) (о времени) ...га, ...га таба; *день клонится к вечеру* көн кичкә авыша; *приходите в среду к пяти часам* чәршәмбе көнне сәгать бишкә килегез; *успеть к поезду* поездга өлгерергә; 3) (при указании на объект каких-то чувств) ...га, ...га карата; *любовь к родине* туган илгә мөхәббәт; *он строг к себе* ул үзенә карата таләпчән

кабан кабан, кабан дунгызы

кабель м. кабель

кабина кабина

кабинет кабинет а ~ *министров* министрлар кабинеты

каблук үкчә, каблук

кавалерия кавалерия

кавычк//и мн. куштырнаклар; в ~ах куштырнаклар эчендә

кадр фото., кино. кадр

кадры мн. кадрлар

каждодневный көндәлек, һәр көнге, һәр көн саен була торган

кажды//й 1. *мест.* һәр; ~й *день* һәр көн; ~е *два часа* һәр ике сәгать саен; 2. *сущ. м.* һәрбере; ~й *из нас* безнең һәрберебез

каза//к казак; ~чка казак хатыны (кызы)

казаться *несов.:* *мне кажется* миңа тоела; *кажется, что он придет* ул кайтыр шикелле

каза//х казакъ; ~шка казакъ кызы (хатыны); ~хский казакъ ...ы, е; ~хский *язык* казакъ теле

казн//ить *сов. и несов.* жәзаларга; ~ь *ж.* жәза; *приговорить к смертной* ~и үлем жәзасына хөкем итәргә

как 1. *нареч.* ничек; ~ вы *поживаете?* сез ничек яшисез?; ~ *ваше здоровье?* сезнең сәламәтлегегез ничек?; ~ *вам это нравится?* бу сезгә ошыймы? 2. *частица* ничек, бик; ~ *давно это было!* бу бик күптәннән булды!; ~ *здесь красиво!* монда ничек матур!; 3. *союз* 1) (о времени) ...ганнан соң, ...ганнан бирле, ...ганга кадәр; *прошёл год, ~ мы не виделись* без күрешмәгәнә бер ел үтте; *я видел, ~ он ушёл* мин аның киткәнен күрдәм; *в то время ~ шул вакытта; с тех пор ~ шул вакыттан бирле*; 2) (в качестве кого-л., чего-л.) буларак; *советую вам ~ друг (врач)* сезгә дус (табиб) буларак киңәш итәм; 3) (при сравнении) кебек, шикелле, сыман; *белый, ~ снег* кар кебек ак; *будьте ~ дома* өегездәге кебек булыгыз а ~ *так?* ничек (шулай) инде ул?; ~ *бы то ни было* ничек кенә булмасын, ничек кенә булса да; ~ *раз* нәкъ, таман, чак; ~ *раз* *вовремя* нәкъ вакытында; ~, *например* менә, мәсәлән; ~ *только* ...гач та, ...гач ук, ...у белән; ~ *будто* әйтерсең лә

какао ср. *нескл.* какао

как//-либо *нареч. см. как-нибудь* 1. ~*нибудь* *нареч.* 1) ничек [кенә] булса да, ничек тә; 2) (о времени) бер вакыт табып, кайчан да булса

каков *мест.* нинди, ничек; ~ы *результаты игры?* уенның йомгаклары ничек?

како//й *мест.* нинди; ничәнче; ~й *он человек?* ул нинди кеше?; ~й *сегодня день?* бүген нинди көн?; ~е *несчастье!* нинди бәхәтсезлек!; ~е *сегодня число?* бүген ничәнче число?

какой//-либо, ~-нибудь *мест.* нинди дә булса бер; ~*то* *мест.* ниндидер, ниндидер бер

как-то мест. 1) (каким-л. образом) ничектер; 2) (о времени) бервакыт, кайчандыр
калека м. и ж. гарип, зэгыйфь
календарь м. календарь; *отрывной* ~ ертып алына торган календарь
калина балан
калитка кечкенә капка, ян капка
калорийн//ый калорияле; *~ая пища* калорияле азык
камбала камбала
каменистый ташлы
каменноугольн//ый ташкүмер ...ы, е; *~ая шахта* ташкүмер шахтасы
каменный таш ..., таштан ясалган
камера 1) (*помещение*) камера; *~ хранения багажа* багаж саклау камерасы; 2) (*мяча*) туп камерасы; (*колеса*) тәгәрмәч камерасы; 3) *фото., кино.* камера
камерн//ый камера ...ы, е; *~ая музыка* камера музыкасы
камин камин
кампания кампания; *избирательная* ~ сайлау кампаниясе
камыш камыш; *мн.* **~и** камышлар
канава канау
канад//ец канадалы; **~ка** канадалы хатын (кыз); **~ский** Канада ...ы, е
канал 1) (*судоходный*) канал; 2) *тех.* канал; *телевизионный* ~ телевизион канал
канализация канализация
канат канат, аркан; **~ный** канат ...; *~ная дорога* канат юл
кандидат 1) кандидат; *~ в депутаты* депутатлыкка кандидат; *~ в члены чего-л.* членлыкка кандидат; 2) (*учёная степень*) кандидат; *~ технических наук* техник фәннәр кандидаты; **~ура** кандидатура; *выставить (или выдвинуть)* *~уру кого-л.* кемнең дә булса кандидатурасын күрсәтергә
каникулы *мн.* каникул
каноз *ср. нескл. спорт.* каноз
канун алды; *в ~ Нового года* Яңа ел алдыннан
канцеляр//ия канцелярия; **~ский** канцелярия ...ы, е; *~ские принадлежности* канцелярия әсбаплары
канцлер канцлер
капать *несов.* тамызырга
капитал капитал, байлык; **~изм** капитализм; **~ист** капиталист; **~истический** капиталистик
капитан 1) (*корабля*) капитан; *~ дальнего плавания* еракка йөзә торган капитан; 2) (*воинское звание*) капитан; 3) *спорт.:* *~ команды* команда капитаны
капитул//ировать *сов. и несов.* 1) капитуляцияләргә, жиңелергә; 2) *перен.* тез чүгәргә; **~яция** капитуляция
капл//я тамчы; *мн. фарм.* **~и** тамчылар; *сердечные* *~и* йөрәк тамчылары а ни *~и* (*нет*) бер тамчы да, аз гына да, бер дә, һич тә (юк)
капнуть *сов. (однокр.)* тамып куярга, тамызып алырга
капот *тех., авто.* капот
каприз көйсезлек; кирелек, үзсүзлелек; **~ный** көйсез, кире; **~ничать** *несов.* көйсезләнәргә, киреләнәргә, үзсүзләнәргә
капуста кәбестә; *цветная* ~ чәчәк кәбестә; *кислая (или квашеная)* ~ тозлы кәбестә, тозлаган кәбестә; *морская* ~ диңгез кәбестәсе
карабкаться *несов.* үрмәләп (тырышып-тырмашып) менәргә
караван кәрван
каракуль м. каракул
карамель ж. карамель

карандаш карандаш; *цветной* ~ төсле карандаш
карантин карантин
каратель жэзалаучы, жэза бирүчө; **~ный** жэза бирү (жэза) ...ы, е; *~ный отряд* жэза отряды
караул каравыл, каравылчы, сак; *почётный* ~ почётлы каравыл
карбюратор карбюратор
карел карел, карел кешесе; **~ка** карел хатыны (кызы); **~ьский** карел ...ы, е
кариатура 1) (*рисунки*) карикатура; 2) (*перен. на кого-л.*) карикатура
карман кесә; *внутренний* ~ эчке кесә; **~ный** кесә ...ы, е; *~ный словарь* кесә сүзлөгө
карнавал карнавал
карт *спорт.* карт
карт//а 1) (*атлас*) карта; харита; *~а автомобильных дорог* автомобиль юллары картасы; 2) (*игральная*) кәрт; **~ы** *мн. (игра)* кәртле, кәрт уены
картина 1) картина, рәсем; күренеш; 2) *кино.* картина
картинг *спорт.* картинг
картин//ка картина, картинка; *переводная* ~ка күчөрмө картинка; **~ный** картина[лар] ...ы, е; *~ная галерея* картиналар галереясы
картон катыргы, картон; **~ный** катыргы (картон) ...ы, е; *~ная коробка* катыргы тартма
картоoteca картотека
картофель *м.* бәрәңгө; *жареный* ~ кыздырылган бәрәңгө; **~ный** бәрәңгө ...ы, е; *~ное пюре* бәрәңгө боткасы
карточка 1) карточка; 2) (*фотография*) карточка, рәсем
картошка бәрәңгө а ~ в *мундире* кабыклы бәрәңгө
карусель *ж.* карусель
карьера карьера
каса//ться *несов.* орыну, кагылу, тию, бөрөлү; *этого вопроса мы не ~лись* без бу мәсьәләгә кагылмадык; *это вас не ~ется* бу сезгә кагылмый
каска каска
касса касса; *билетная* ~ билет кассасы
кассет//а кассета; *зарядить* ~у кассетаны корырга
кассир кассир; **~ша** кассир хатын (кыз)
кастрюля кәстрүл
каталог каталог; *алфавитный* ~ алфавитлы каталог; ~ *выставки* күргөзмө каталогы
катамаран *мор.* катамаран
катание 1) (*на чём-л.*) шуу; ~ *с гор* таудан шуу; ~ *верхом* атта йөрү; 2) (*на коньках*) *спорт.* шуу; *парное* ~ парлы шуу; *одиночное* ~ ялгыз шуу
катар катар
катастрофа катастрофа, һәлакәт; *авиационная* ~ авиация һәлакәте; *железнодорожная* ~ тимер юл һәлакәте; *морская* ~ дингез һәлакәте
катать *несов.* тәгәрәтеп йөртергә; **~ся** *несов.* шуарга, йөрергә; *~ся на санках* [таудан] чана шуарга; *~ся на лодке* көймәдә йөрергә; *~ся на коньках* тимераякта шуарга; *~ся на лыжах* чангыда шуарга; *~ся верхом* атта йөрергә
категорическ//ий катгый, кискен, категорик; *~и (нареч.)* *запрещено* катгый тыела
категория категория; *возрастная* ~ яшь категориясе
катер катер
катить *несов.* тәгәрәтергә, йөртергә; **~ся** *несов.* тәгәрәтеп барырга (килергә)
каток шугалак, каток (*для катания на коньках*)
катушка кәтүк; ~ *ниток* бер кәтүк жеп
каучук каучук
кафе *ср. нескл.* кафе; *~-мороженое* тундырма кафесы

кафедр//а кафедра; **~альный:** ~альный собор кафедра собор
кафетерий кафетерий
кача//ть *несов.* 1) (кого-л., что-л. чем-л.) тирбөтергә, чайкарга, селкетергә; ~ть головой баш чайкарга; 2) (добывать с помощью насоса) суыртырга, суыртып чыгарырга; **~ться** *несов.* 1) тирбөлөргә, чайкалырга, селкелергә, атынырга; лодка ~ется на волнах көймә дулкыннар өстендә тирбөлә; ~ться на качелях таганда атынырга; 2) (шататься) селкелергә
качели *мн.* таган
качеств//енный сыйфатлы; **~о** 1) (свойство) үзлек, сыйфат; 2) (степень достоинства, ценности) сыйфат, затлылык; *высокого ~а* югары сыйфатлы; *знак ~а* сыйфат билгесе а в ~е кого-л. кемдер буларак (булып)
качка чайкалу, тирбөлү
каша ботка
каш//ель *м.* ютөл, йөткерү; у него ~ель аңарда ютөл; **~лять** *несов.* йөткерергә, ютөллөргә
кашне *ср. нескл.* кашне
кашпо *ср. нескл.* кашпо
каштан кәстәнә
каюта каюта
квадрат квадрат; **~ный** квадратлы, квадрат ...ы, е
квалифи//кация квалификация; **~цированный** квалификацияле; **~цировать** *сов. и несов.* квалификацияләргә
квартал 1) (часть города) квартал, мөхәллә; 2) (часть года) квартал
квартет квартет
квартира квартир, торақ, ~ из трёх комнат өч бүлмәле квартир; *однокомнатная (двухкомнатная)* ~ бер бүлмәле (ике бүлмәле) квартир
квартплата квартир хақы
квас куас
кверху *нареч.* өскә, югарыга, өскә таба
квитанция квитанция; *багажная* ~ багаж квитанциясе
кегельбан кегельбан
кедр кедр, эрбет агачы; **~овый** кедр (эрбет) ...ы, е; *~овые орехи* эрбет чикләвеге
кеды *мн.* кеды
кекс кекс
кем *Т. от* **кто** кем тарафыннан; кем белән; кем булып; *с* ~ кем белән
кепка кепка
керами//ка керамика; **~ческий** керамик, керамика ...ы, е
кибернетика кибернетика
кивать *несов.* селкергә, кагарга
кивнуть *сов.* селкеп куярга, ым кагарга
кидать *несов. см.* **кинуть**
кий кий
кило *ср. нескл.* кило; **~грамм** килограмм
километр километр, чакрым
кинематография кинематография
кинжал хәнжәр
кино *ср. нескл.* кино; *искусство* ~ кино сәнгате; *вы идёте вечером в ~ ?* сез кич белән кинога барасызмы?
кино//актёр киноактёр, кино артисты; **~актриса** киноактриса; **~журнал** киножурнал; **~звезда** кино йолдызы; **~камера** кинокамера; **~комедия** кинокомедия; **~лента** кинолента; **~любитель** һәвәскәр кино төшерүче; **~оператор** кинооператор; **~плёнка** киноплёнка, кино тасмасы;

~**прокат** кинопрокат; ~**режиссёр** кинорежиссёр; ~**студия** киностудия; ~**сценарий** киносценарий; ~**съёмка** кинога төшерү; ~**театр** кинотеатр, кино; ~**фильм** кинофильм; ~**хроника** кинохроника

кинуть *сов. (однокр.)* ыргытырга, атарга

киоск киоск; *газетный* ~ газет киоскы; *цветочный* ~ чөчөк киоскы

кип//еть *несов.* кайнарга, кайнап торырга; ~**ятить** *несов.* кайнатырга; ~**яток** кайнап торган су; ~**ячёный** кайнаган; ~*ячёная вода* кайнаган су

киргиз кыргыз, кыргыз кешесе; ~**ка** кыргыз хатыны (кызы); ~**ский** кыргыз ...ы, е

кирпич кирпич; ~**ный** кирпич ..., ~*ный дом* кирпич өй

кисель *м.* кесэл

кислород кислород

кисл//ота кислота; өчелек; ~**отность** кислоталылык; өчелек; *повышенная (пониженная)* ~*отность* югары (түбөн) кислоталылык; ~**ый** өче; ~*ые щи* өче щи

кисточка 1) (*для рисования*) кисточка; 2) (*украшение*) чук, чачак

кисть *ж.* 1) (*руки*) кул чугу; 2) (*гроздь*) тэлгәш; ~ *винограда* йөзем тэлгәше; 3) (*для рисования и т.п.*) пумала; 4) (*украшение*) чук, чачак

кит кит

кита//ец кытай, кытай кешесе; ~**йский** кытай ...ы, е; ~**янка** кытай хатыны (кызы)

киш//ечник эчәкләр; ~**ечный** эчәк ...ы, е; ~*ечное заболевание* эчәк авыруу; ~**ка** эчәк; *прямая* ~*ка* туры эчәк

клавиатура клавиатура

клавиши *мн.* [*ед. клавиш и клавиша*] клавишлар

клад хэзинә

кладбище каберлек, зират

кланяться *несов.* 1) (*приветствовать*) баш иеп сәламләргә; 2) сәлам әйтергә

клапан клапан, каплавыч

класс 1) (*категория*) класс, дәрәжә; *он спортсмен высокого* ~*а* ул югары класслы спортчы; *каюта первого* ~*а* беренче класс каютасы; 2) (*общественный слой*) сыйныф; *рабочий* ~ эшчеләр сыйныфы

классик классик

классификация классификация

классическ//ий классик; ~*ий балет* классик балет; ~*ая литература* классик әдәбият

классов//ый сыйнфый; ~*ая борьба* сыйнфый көрөш

класть *несов.* куярга, салырга; яткырырга

клевать *несов.* 1) (*о птицах*) чукурга, чүпләргә; 2) (*о рыбе*) чиртергә

клевер тукранбаш, клевер

клевета яла; ~**ть** *несов.* яла ягарга

клеёнка клеёнка

клеить *несов.* жилемләргә, ябыштырырга

клей жилем

клеймо келәймә; тамга; *фабричное (или заводское)* ~ фабрика (яки завод) келәймәсе

клён өрәңге, чаган

клет//ка 1) (*для птиц и животных*) читлек; 2) (*рисунок*) шакмак; *тетрадь в* ~*ку* шакмаклы дөфтөр; 3) *биол.* күзәнәк а *грудная* ~*ка* күкрәк читлегә; ~**чатый** 1) шакмаклы; 2) күзәнәкле

клещ урман бете; талпан

клещи *мн.* келәшчә

клиент клиент; ~**ка** клиент хатын (кыз); ~**ура** клиентлар

климат климат; *жаркий* ~ эссе климат; *горный* ~ тау климаты; *морской* ~ дингез климаты; ~**ический** климат ...ы, е; ~*ические условия* климат шартлары

клиника клиника
клипсы *мн.* клипслар; алкалар
клоун клоун, шамакай
клуб I (*учреждение*) клуб
клуб II өөрмә; *~ы* пыли тузан өөрмәсе
клубника жир жиләге
клубок йомгак
клумба чәчәк түтәле, клумба
клюв томшык
клюква мүк жиләге
клянуть *сов. (однокр.) см. клевать*
ключ I ачкыч; *~ от комнаты* бүлмә ачкычы; *запереть на ~* ачкыч белән бикләргә
ключ II (*источник*) чишмә, кизләү; *~евой* чишмә ...ы, е; *~евая вода* чишмә суы
ключица умрау, умрау сөяк
клюшка кәшәкә, кәшәкә таягы
кля//стся *несов.* ант итәргә; *~нусь, что...* ... дип ант итәм; *~тва* ант; *дать ~теу* ант итәргә
книга 1) китап; 2) кенәгә, дәфтәр; *телефонная* ~ телефон кенәгәсе
книж//ка *см. книга*; *~ный* китап ...ы, е; *~ный магазин* китап кибете
книзу *нареч.* аска, түбәнгә; аска таба
кнопка 1) (*звонка и т.п.*) тәймә; 2) (*канцелярская*) кнопка; 3) (*для одежды*) каптырма
княгиня кенәз хатыны
княжество кенәзлек
княжна кенәз кызы
князь *м.* кенәз
ко *см. к*
коалиция коалиция
кобыла бия
коварный мәкерле, эчкерле, явыз ниятле
ковёр келәм, палас
когда 1) *нареч.* кайчан, кайвакытта; *~ начало?* кайчан башлана?; *~ мы поедим?* без кайчан барабыз?; *я не знаю, ~ уеду* мин кайчан китәсемне белмим; 2) *союз.* ...гач, ...нан соң, ...ган чакта; *мы пойдём, ~ все соберутся* без барысы да жылып беткәч китәбез; *~либо, ~нибудь* *нареч.* кайчан да булса, кайчан булса да, берәр вакытны; *~нибудь мы поедим туда* кайчан да булса без анда барырбыз; *вы были там ~либо?* сез кайчан да булса анда булдыгызмы?; *~то* *нареч.* кайчандыр
кого *Р., В.* от **кто** кемнең, кемне, кем; *у ~ кемдә; с ~ кемнән; от ~ кемнән; в ~ кемгә*
коготь *м.* тырнак
кодекс кодекс; *~ законов о труде* хезмәт турында законнар кодексы
кое//-где *нареч.* кайбер урында, кайбер жирдә; анда-монда; *~как* *нареч.* көчкә-көчкә генә, чак-чак кына, көч-хәл белән; *~какой мест.* 1) кайбер; 2) аз-маз; *~кто мест.* кемнәрдер, кайберәүләр, кайбер кешеләр; *~что мест.* нәрсәләрдер, кайбер әйберләр
кож//а 1) тире; 2) (*материал*) күн; *искусственная* ~а ясалма күн; *из ~и* күннән; *~аний* күн ..., күннән тегелгән
коз//а кәжә; *~ёл* кәжә тәкәсе
козырёк козырёк
койка койка, ятак; *больничная* ~ хастаханә койкасы
коктейль *м.* коктейль
колбаса колбаса; казылык; *копчёная* ~ ысланган колбаса
колготки *мн.* колготки

колеба//ние 1) тирбәнү; 2) *перен.* үзгәреш, алышыну, алмашыну, үзгәреш тору; *~ния температуры* температураның үзгәреш торуы; 3) *перен.* икеләнү; *без ~ний* икеләнүсез; **~ТЬ несов.** 1) тирбәтергә, тирбәлдерергә, селкетергә; 2) какшатырга; **~ТЬСЯ несов.** 1) тирбәлергә, селкенергә, дулкынланьрга; 2) *перен.* какшарга; 3) *перен.* икеләнергә, икеләнәп торьрга, шикләнергә; *не колеблясь* икеләнмичә

колен//о тез; *согнуть ногу в ~е* аякны тездән бөгәргә; *стать на ~и* тезләнергә, тез чүгәргә

колесо тәгәрмәч, көпчәк; *а жить на колёсах* һәрвакыт юлда булырга

колея эз, тәгәрмәч эзе

количество//енный сан ...ы, е; **~о** микъдар, сан; *в ~е пяти человек* биш кешедән торган

коллегия коллегия; *судейская ~ (спорт.)* судьялар коллегиясе

коллектив коллектив; **~ный** коллектив ..., күмәк; *~ный труд* күмәк хезмәт

коллекцион//ер коллекционер; **~ировать несов.** коллекцияләргә

коллекция коллекция; *~ почтовых марок* почта маркалары коллекциясе; *художественная ~* сәнгать әсәрләре коллекциясе

колодец кое

колокол кыңгырау, чаң; **~ья** чиркәү манарасы; **~чик** 1) шөлдер; 2) (*цветок*) кыңгырау чәчәк

колония 1) (*страна*) колония; 2) (*поселение птиц, животных*) колония

колонка 1) (*в газете и т.п.*) багана; 2) (*водоразборная*) колонка; 3) (*заправочная*) колонка

колонн//а 1) *архит.* колонна, багана; 2) (*людей, машин*) колонна, саф; *~а спортсменов (демонстрантов)* спортсменнар (демонстрациячеләр) сафы; **~ада** колонналар тезмәсе

колорит колорит

колос башак; *мн.* **колосья** башаклар

колоссальный бик зур, ифрат (гаять, галәмәт) зур

колоть I несов. (*что-л.*) ярырга, ватырга, туракларга

колоть II несов. (*безл. где-л.*) 1) чәнчергә, кадарга; 2) чәнчешергә; *у меня колет в левом боку* минем сул ягым чәнчешә; 3) суярга

колхоз колхоз; **~ник** колхозчы; **~ница** колхозчы хатын (кыз); **~ный** колхоз ...ы, е

колчан ук савыты, ук кынысы

кольнуть несов. (*однокр.*) см. **колоть II**

кольцо 1) божра, алка; 2) (*перстень*) балдак; 3) *мн.* **кольца спорт.** божралар; *упражнения на кольцах* божраларда күнегүләр ясау

колюч//ий 1) чәнечкеле, чәнчи торган; 2) *перен.* агулы, зәһәр; **~ка** чәнечке, энә

коляск//а 1) (*экипаж*) коляска; 2) (*детская*) балалар арбасы (коляскасы); 3) коляска; *мотоцикл с ~ой* коляскалы мотоцикл

ком I П. *от кто;* *о ~* кем хакында, кем турында; *в ~* кемдә

ком II кантар, төер; **~ья земли** жир кантары

команд//а 1) (*приказ*) команда, боерык; *по ~е* команда бирү белән; 2) *спорт.* команда; төркем; *футбольная ~а* футбол командасы; 3) *мор.* команда; **~ир** командир; *~ир корабля* корабль командирь

командиров//ать *сов.* и *несов.* командировкага жибәрергә; **~ка** командировка; *я здесь в ~е* мин монда командировкада

команд//ование 1) (*действие*) команда бирү; 2) *собир.* командирлар, командование; **~овать** *сов.* и *несов.* 1) (*отдавать команды*) команда бирергә; 2) (*быть командиром, командующим*) командир (командующий) булырга; **~ующий** *м.* командующий; *~ующий армией* армия командующие; *~ующий парадом* парад командующие

комар озынборын, черки

комбайн комбайн; **~ер** комбайнчы

комбинат комбинат; *~ бытового обслуживания* көнкүреш хезмәте күрсәтү комбинаты

комбинация 1) (*сочетание*) комбинация; *сложная* ~ катлаулы комбинация; 2) (*бельё*) комбинация
комбинезон комбинезон
комбинированный катнаш
комедия комедия
коменда//нт комендант; ~**тура** комендатура
комета комета, койрыклы йолдыз
коми 1. *м. и ж. нескл.* коми; 2. коми ...ы, е; ~**зыряне** коми-зыряннар; ~**пермяки** коми-пермяклар
комиссар комиссар; ~**иат** комиссариат
комиссионн//ый комиссион, комиссия ...ы, е; ~*ый магазин* комиссион кибет; ~*ая торговля* комиссия сәүдәсе
комисси//я 1) комиссия; *медицинская* ~я медицина комиссиясе; *рабочая* ~я эшче комиссия; ~*я по торгово-экономическому (научно-техническому) сотрудничеству* сәүдә-икътисадый (фәнни-техник) хезмәттәшлек комиссиясе; 2) *принять на* ~ю (*для продажи*) (сату өчен) комиссиягә кабул итәргә
комитет комитет
комический комик, көлкеле, көлдергеч, көлке
коммент//арий комментарий, аңлатма, шәрех; ~**атор** комментатор, аңлатма бирүче, шәрехләрүче; ~**ировать** *несов.* аңлатма бирергә, комментарий бирергә, шәрехләргә
коммер//сант коммерсант; сәүдәгәр; ~**ция** коммерция, сәүдә, сәүдә эшләрә; ~**ческий** коммерция ...ы, е, сәүдә ...ы, е; ~*ческая поездка* сәүдә эшләрә белән бару
коммуна коммуна
коммунальн//ый коммуналь; ~*ое хозяйство* коммуналь хужалык
коммутатор коммутатор
коммюнике *ср. нескл.* коммюнике
комната бүлмә
компания 1) (*общество*) компания, төркем; 2) (*объединение — торговое и т.п.*) компания, ширкәт
компаньон компаньон
компас компас, кыйбланамә
компенс//ация компенсация, түләү, каплау; ~**ировать** *сов. и несов.* компенсацияләргә, түләргә
компетентн//ый компетентлы, махсус белемле, төпле; *быть* ~ым компетентлы булырга
комплекс 1) комплекс; ~ *упражнений* күнегүләр комплексы; 2) (*сооружения*) комплекс; *спортивный* ~ спорт комплексы
комплект комплект; ~ *белья* эчке киёмнәр комплекты; ~**овать** *несов.* комплектлаштырырга; тупларга
комплимент комплимент, мактау сүзе; *сделать* ~ комплимент әйтергә
компози//тор композитор; ~**ция** композиция; *художественная* ~ция сәнгать композициясе
компостировать *несов.* компостерларга; ~ *билет (ж.-д.)* билетны компостерларга
компот компот
компресс компресс; *поставить* ~ компресс куярга
компромисс компромисс, юл куешып килешү; *пойти на* ~ компромисска барырга, юл куешып килешергә
кому *Д. от кто* кемгә; *к* ~ кемгә (таба)
комфорт комфорт; ~**абельный** комфортлы, уңайлы
конвейер конвейер
конвенция конвенция, халыкара шартнамә (*махсус бер мәсьәлә буенча*)

конверт конверт

конгресс (*орган правления; форум*) конгресс; ~ *сторонников мира* тынычлык яклаучылар конгрессы

кондитерск//ий 1. кондитер ...ы, е; татлы ашамлыклар ...ы, е; ~*ие изделия* татлы ашамлыклар; 2. *сущ.* ~*ая ж.* кондитер кибете

кондиционер кондиционер

кондуктор кондуктор

коневодство ат үрчөгүчелек

кон//ец оч, баш; ~*ец верёвки* бау очы; *в другом ~це вагона (города)* вагонның (шәһәрнен) икенче башында; 2) (*окончание*) азак, ахыр; ~*ец первого действия (пьесы)* (пьесанын) беренче күренеш(е) ахыры; ~*ец лета* жэй азагы; ~*ец недели* атна ахыры; *в ~це месяца* ай ахырында; *отпуск подходит к ~цу* ял тәмамланып килә; *до ~ца* ахырына кадәр, беткәнче; *под ~ец* ахырда, ниһаять *а в оба ~ца* ике якка да; *в ~це ~цов* ахыр чиктә, ниһаять, бара торгач; *без ~ца* бик күп, иге-чиге юк, бик озак

конечно *частица, вводн. сл.* әлбәттә, шиксез, билгеле

конечности *мн.* очлыклар, кул-аяклар

конечн//ый 1) ахыргы, соңгы, азаккы; ~*ая станция* соңгы станция; 2) (*окончательный*) төп, ахыргы; ~*ая цель* төп максат; ~*ый результат* ахыргы нәтижә

конкретный конкрет, анык, билгеле

конкур//ент конкурент, көндәш; ~**ентка** көндәш, конкурент хатын (кыз); ~**енция** конкуренция, көндәшлек; ~**ировать** *несов.* конкуренция алып барырга, үзара көрәшергә

конкурс конкурс; бәйге; *объявить ~* конкурс игълан итәргә; *вне ~а* конкурстан тыш

конноспортивн//ый: ~*ые состязания* атлы спорт ярышлары

конный ат ...ы, е, атлы; ~ *спорт* ат спорты; ~ *завод* ат заводы

консерват//ивный консерватив, иске карашлы, яңалыкка каршы; ~**ор** консерватор

консерватория консерватория

консервация 1) консервлау; 2) ябу, эшчәнлеген туктату (*вакытлыча*)

консервирова//нный консервланган; ~*нные фрукты* консервланган жиләк-жимешләр; ~**ть** *несов.* консервларга

консерв//ный консерв ...ы, е; ~*ный нож* консерв пычагы; ~*ная банка* консерв банкасы; ~**ы** *мн.* консервлар; *рыбные ~ы* балык консервлары; *банка ~ов* консервлар банкасы

консилиум консилиум; *созвать ~* консилиум жыйрга

констатировать *сов. и несов.* констатацияләргә, билгеләргә, билгеләп (әйтәп) үтәргә

конституция конституция

конструк//тор конструктор; ~**ция** конструкция, төзелеш, корылыш

консул консул; *генеральный ~* генераль консул; ~**ьский** консул ...ы, е; ~*ьский отдел* консул бүлеге; ~**ьство** консуллык; *генеральное ~ьство* генераль консуллык

консульт//ант консультант, консультация бирүче; ~**ация** консультация; *получить ~ацию* консультация алырга; ~**ировать** *несов.* консультация бирергә, киңәш бирергә; ~**ироваться** *несов.* консультация алырга, киңәш алырга

контакт 1) *тех.* контакт; 2) *перен.* бәйләнеш, үзара бәйләнеш, аралашу, контакт; *войти (или вступить) с кем-л. в ~* берәр кеше белән бәйләнешкә керергә; *установить ~* контакт урнаштырырга; *личные ~ы* шәхси бәйләнешләр

контейнер контейнер; ~**ный** контейнерлы, контейнер ...ы, е, контейнер белән ...; ~*ные перевозки* контейнер белән ташу

контингент контингент

континент континент; ~**альный:** ~*альный климат* континенталь климат

контора контора

контрабанд//а контрабанда; ~**ист** контрабандист; контрабандачы

контрабас контрабас
контрагент контрагент
контр-адмирал контр-адмирал
контракт контракт; ~ на аренду ижарə контракты; *заклучить (расторгнуть)* ~ контракт төзəргə (өзəргə)
контральто *ср. нескл.* контральто
контраст контраст, капма-каршылык; *по ~у (с чем-л.)* контрастлык буенча
контр//атака контратака, каршы һөжүм; ~наступление каршы һөжүм
контрол//ёр контролёр, тикшерүче; ~ировать *несов.* контрольлек итəргə; тикшерəргə, тикшереп торырга
контрол//ь *м.* контроль; *таможенный ~ь* таможня контроле; *поставить машину на ~ь* машинаны контрольгə куярга; *под ~ем (кого-л., чего-л.)* (берəрсенəң) контроле астында
контрреволюци//онный контрреволюция ...ы, е, контрреволюцион; ~я контрреволюция
конференсье *м. нескл.* конференсье
конференция конференция
конфета конфет
конфиск//ация конфискация; ~овать *сов. и несов.* конфискациялəргə, конфискация ясарга, тартып алырга
конфликт конфликт, низаг, бəрелеш; *вступить в ~* низагка керəргə; *вооружённый ~* хəрби бəрелеш
концентрационный концентрацион; ~ лагерь *см.* концлагерь
концерн концерн
концерт концерт; на ~е концертта; *дать ~* концерт бирəргə; ~мейстер концертмейстер; ~ный концерт ...ы, е
концлагерь *м.* концлагерь
кончать(ся) *несов. см.* кончить(ся)
кончить *сов.* бетəргə, төгəллəргə, тəмамларга; ~ работу эшне төгəллəргə; ~ся *сов.* бетəргə, төгəллəнергə, тəмамланырга
конъюнктура конъюнктура
кон//ь *м.* 1) ат, елкы; на ~е атта; 2) шахм. ат; 3) (*спорт. снаряд*) ат; *упражнение на ~е* аттагы күнегүлəр
коньк//и *мн.* [ед. конёк] тимераяк; ~и *мн.* (*как вид спорта*) тимераяк спорты; *беговые ~и* йөгөрү тимераягы; *состязание в беге на ~ах* тимераякта йөгөрү ярышлары
конькобеж//ец тимераякта йөгөрүче; ~ка тимераякта йөгөрүче хатын (кыз); ~ный тимераякта шуу ...ы, е
конюшня ат абзары
коопера//тив 1) (*объединение*) кооператив; ~тивный кооперация ...ы, е, кооператив; ~ное общество кооперация жəмгыяте; ~ная торговля кооператив сəүдə; ~ция кооперация
координаты *мн.* координатлар
координация координация
копать *несов.* казырга, казып алырга; ~ картофель бəрəңге казырга
копейка тиен, бер тиен
копировальн//ый копировка ...ы, е; ~ая бумага копировка кəгазе
копить *несов.* саклыкка жыярга, запас тупларга
копи//я күчəрмə, копия; *снять ~ю* күчəрмəсен алырга
копоть сəрем, корым
копъё сəңге
кора кабык, кайры; *земная ~* жир кабыгы
корабле//крушение корабль һəлакəте; ~строение корабльлəр төзү

корабль м. корабль

коре//ец корей; корейлы; ~**янка** корей хатыны (кызы); ~**йский** корей ...ы, е

коренн//ой 1) (*основной, исконный*) төп, күптөнгө, даими; ~*ое население* төп халык; 2) (*основательный*) тирән, төп; ~*ые преобразования* тирән үзгөрөшлөр; 3): ~*ой зуб* азу (азау) теш

корень м. тамыр, төп

коренья мн. аштамырлар

корзина кәрзин

коридор коридор

коричневый көрән, коңгырт, дарчин төсөндөгө

корка кабык

корм азык, терлек азыгы; ~**а** мн. терлек азыклары

корма жс. койрык, койрык өлөшө (*суднода*)

кормить несов. ашатырга; *здесь хорошо кормят* монда яхшы ашаталар; ~ *грудью* имезергө

кормов//ой I азык ...ы, е; ~*ые культуры* азык культуралары

кормов//ой II койрык ...ы, е, койрыктагы; ~*ая часть (судна)* койрык өлөшө; ~*ое весло (лодки)* койрыктагы ишкөк

корнеплод тамыразык

коробка тартма, эржә, кап; ~ *конфет* бер тартма конфет; ~ *спичек* бер кап шырпы

коров//а сыер; ~**ник** сыер абзары

королев//а 1) патшабикә 2) *шахм. см.* ферзь; ~**ский** король ...ы, е; ~**ство** корольлек

король м. король

корона таж

коронк//а коронка; *поставить* ~у коронка куярга

коротк//ий 1. 1) кыска; 2) (*о времени*) кыска, аз; в ~*ий срок* кыска вакытта; 2. ~*о кратк. ф.* кыска; *пальто ему* ~о пальто аңа кыска

коротко нареч. кыска итеп, кыскача; ~ *постричься* кыска итеп чәч алдырырга; ~ *рассказать о чём-л.* берәр нәрсә турында кыскача сөйлөргә а *короче говоря* кыскача әйткәндә

короткометражный: ~ *фильм* кыска метражлы фильм

корпус 1) (*туловище*) гәүдә; 2) (*судна, самолёта*) корпус; 3) (*строение*) корпус; *главный* ~ төп корпус; 4) *воен.* корпус а *дипломатический* ~ дипломатлар корпусы

коррект//ор корректор; ~**ура** корректура

корреспондент//т корреспондент, хәбәрчә ~**ция** (*переписка, почтовые отправления, сообщение*) корреспонденция

корт корт

коршун тилгән

коса I толым; *носить косы* толым йөртергә

коса II с.-х. чалгы

коса III *геогр.* борын (*елгада, диңгездә очлаеп кереган коры эфир*)

косить I несов. чабарга

косить II несов. 1) чалышайтырга, кыйшайтырга; 2) кылый карарга

космети//ка косметика; ~**ческий** косметика ...ы, е

космическ//ий космик; ~*ая биология* космик биология; ~*ий корабль* космик корабль; ~*ая скорость* космик тизлек; ~*ая станция* космик станция; ~*ий век* космик гасыр; ~*ое пространство* галәм, космик киңлек

космо//дром космодром; ~**навт** космонавт

космос галәм, космос; в *открытом* ~е ачык космоста, галәмдә; *мирное использование* ~а космостан тыныч максатларда файдалану

коснуться сов. см. **касаться**

косой 1) кыек, кыйгач, авыш; 2) (*косоглазый*) кылый

костёл костёл

костёр костёр, учак; *варить на костре* учакта пешерергә; *у костра* учак янында

костлявый 1) үтә ябык, коры сөяккә калган; 2) кылчыклы

косточка 1) (*кость*) сөяк; 2) (*плода*) төш

костыл//и *мн.* [*ед. костыль м.*] култык таяклары; *ходить на ~ях* култык таякларында йөрергә

кость *ж.* 1) сөяк; 2) кылчык; *рыбья* ~ балык кылчыгы

костюм костюм; *спортивный* ~ спорт костюмы

костяной сөяк ..., сөяк ...ы, е

косынка косынка, кыек яулык

кот ата мәче

котёл казан (*сосуд, механизм*)

котелок (*посуда*) котелок

котёнок мәче баласы

котлета котлет

котор//ый *мест.* ничәнче, ничә, кайсы; *~ый час?* сәгать ничә?; *в ~ом часу?* сәгать ничәдә?; *~ый из них?* шуларның кайсысы?; *книга, ~ую я читаю* мин укый торган китап

коттедж коттедж

кофе *м. нескл.* кофе; *молотый* ~ төелгән кофе; *~ в зёрнах* бөртекле кофе; *чёрный* ~ кара кофе; *пригласить на [чашуку]* ~ кофе эчәргә чакырырга; **~варка** кофе пешергеч

кофейн//ик кофе чәйнеге, кофейник; **~ый** кофе ...ы, е

кофемолка кофетарткыч

кофт//а, ~очка кофта

кочев//ать *несов.* күчәргә, күченеп йөрергә, күчмә тормыш алып барырга; **~ники** күчмәләр, күченеп йөрүче кешеләр; **~ой** күчмә ...

кошелёк янчык, акча янчыгы, калта

кошка мәче, пәси, ана мәче

кошмар бастырылу; коточкыч вакыйга; **~ный** коточкыч, куркыныч; *~ный сон* куркыныч төш

краб краб, диңгез кысласы

краевед//ение туган якны өйрәнү; **~ческий** туган якны өйрәнү ...ы, е; *~ческий музей* туган якны өйрәнү музейе

кража урлау, урлашу

кра//й 1) (*чего-л.*) кырый, чит; *налить до ~ёв* түбәләмә салырга; *от ~я до ~я* бер читеннән икенче читенә кадәр; *на ~ю города* шәһәр читендә; 2) (*район, местность*) ил, өлкә, як; *северные ~я* төньяк өлкәләр; *в родном ~ю* туган якта; *в чужих ~ях* чит илләрдә; 3) (*административное деление*) край

крайн//ий кырыядагы, кырый, читтәге, чит а *это ~е важно* бу үтә мөһим; *в ~ем случае* ахыр чиктә, бер дә булмаса; **~ость** чик, ахыр чик

кран I кран (*водопроводный, газовый*) а *~ экстренного торможения* ашыгыч тормоз краны

кран II кран; борын (*у самовара*)

крапива кычыткан

красав//ец матур, чибәр егет (ир); **~ица** матур, чибәр кыз (хатын)

красивый матур, сылу, гүзәл, чибәр, күркәм

крас//ить *несов.* буярга, манарга; **~ка** буяу; *~ка для волос* чәч буявы; **~ки** *мн.* (*набор*) буяулар; (*расцветка*) төсләр

краснеть *несов.* 1) (*становиться красным; виднеться — о красном*) кызарырга, кызарып күренергә; 2) (*становиться румяным, заливаться краской — о человеке*) кызарырга, кызарынырга

красно//речивый оста телле, матур сөйлөүчөн; **~речие** сүзгә осталык, оста теллелек
красн//ый кызыл; **~ый флаг** кызыл флаг а **~ая рыба** кызыл балык
красота матурлык, чибәрлек, гүзәллек, ямьлелек; **~природы** табигать матурлыгы
красочный 1) буяу ...ы, е; 2) төслө; 3) ачык, тасвирлы
кратк//ий кыска, кыскача; **~ий словарь** кыскача сүзлек; **~ое изложение** кыскача хикәялөү; **~о** (нареч.) **ответить** кыскача жавап бирергә
кратко//временный кыска вакытлы; **~срочный** кыска сроклы
крах һәлакәт, тулы уңышсызлык, бетү; **потерпеть** ~ тулы уңышсызлыкка очарга
крашенный буялган, буяуга манылган
креветка креветка
кредит кредит; **купить (продавать)** в ~ кредитка сатып алырга (сатарга); **~оспособный** кредитны кайтарырга сәләтле
крейсер мор. крейсер
крем 1) кул. крем; **пирожное с ~ом** кремлы пирожный; 2) (*мазь*) крем; ~ для обуви аяк киеме кремы
крем//аторий крематорий; **~ация** мәетләрне яндыру (*махсус мичләрдә*); **~ировать** сов. и несов. кремациялөргә, мәетне яндырырга
кремлёвский кремль ...ы, е
кремль м. кремль
крепить несов. ныгытырга; ~ дружбу дуслыкны ныгытырга
крепк//ий 1) таза, көчле, нык; **~ое здоровье** нык сәламәтлек; **~ий мужчина** таза ир; 2) (*концентрированный, сильнодействующий*) кувә, каты, куәтле; **~ий чай (напиток)** каты чәй (эчемлек); **~ая сигара** куәтле сигара; **~о** нареч. каты; **~о спать** каты йокларга
крепления мн. ныгытмалар; беркеткечләр
крепнуть несов. ныгырга, тазарырга, көчәергә
крепостн//ой 1): **~ое право** крепостной хокук; 2) *сущ.* **~ой** м. крепостной (ир); **~ая ж.** крепостной хатын (кыз)
крепость I ж. (*чего-л.*) катылык, ныклык
крепость II ж. (*здание*) крепость, ныгытма, кальга
кресло кресло, көрси; **~качалка** ср. тирбәлмә көрси
крест төрө, хач; *Красный Крест* Кызыл Хач
крестьян//ин крестьян; **~ка** крестьян хатын (кыз); **~ский** крестьян ...ы, е
кривой кәкре
кризис 1) эк. кризис; 2) мед. кризис
крик кычкыру тавышы, каты тавыш, аваз; **~нуть** сов. (*однокр.*) кычкырып жибөрергә
кристалл кристалл
критик тәнкыйть, тәнкыйть итүче; **~а** тәнкыйть; *литературная* **~а** әдәби тәнкыйть; **~овать** несов. тәнкыйтьлөргә, тәнкыйть итөргә
критическ//ий I (*от кризис*) критик, кискен; **~ое положение** кискен хәл
критическ//ий II (*от критика*) тәнкыйть ...ы, е, тәнкыйтьчел; **~ий ум** тәнкыйтьчел акыл
кричать несов. кычкырырга, акырырга, аваз бирергә
кровавый канлы, канга буялган
кровать карават
кровеносн//ый кан ...ы, е; **~ые сосуды** кан тамырлары
крово//излияние кан саву, кан бөрү; **~обращение** кан йөреше, кан әйләнеше; **~пролитие** кан кою; **~течение** кан агу, кан китү; **~точить** несов. канарга, кан агып торырга
кров//ь ж. кан; в **~и** канда; кан эчендә
кролик йорт куяны
кроль м. кроль, колач салып йөзү

кроме *предлог + Р.* ...дан башка, ...дан бүтән; ~ *того* моннан тыш, шуның өстенә; ~ *меня* миннән башка

крона I (*дерева*) ябалдаш

крона II (*денежная единица*) крона

кросс кросс

кроссворд кроссворд

крошк//а 1) валчык; ~а *хлеба* икмәк валчыгы; *ни ~и [нету]* аз гына да, бер бөртектә, тамчы да; 2) *м. и ж. (о ребёнке)* балакай, бәләкәч

круг 1) түгәрәк; 2) (*сфера, общество*) ара, эч, даирә; ~ *интересов* кызыксыну даирәсе; ~ *обязанностей* вазыйфалар даирәсе; *в ~у друзей* дуслар арасында; *общественные ~и* ижтимагый даирәләр; *в литературных ~ах* әдәби даирәләрдә

круглосуточный тәүлек буена сузыла торган

кругл//ый түгәрәк, йомры а ~ый *год* ел буге, ел әйләнәсе; ~ые *сутки* тәүлек буена; ~ая *сумма* түгәрәк (зур) сумма

кругозор 1) күз күреме; 2) белем, белем дәрәжәсе

кругом *нареч.* түгәрәкли; *повернуться ~* түгәрәкли әйләнергә; ~! (*команда — воен. и спорт.*) кругом!

кругосветн//ый жир шары тирәли, жир тирәли; ~ое *плавание* жир шары тирәли йөзү

кружев//о, ~а *мн.* челтәр

кружиться *несов.* әйләнергә; *у меня кружится голова* минем башым әйләнә

кружка кружка

кружок 1) *см.* круг 1); 2) түгәрәк; *драматический ~* драма түгәрәге

круиз круиз, дингез сәяхәте

крупа ярма

крупн//ый 1) (*по размеру*) эре; 2) (*по значению*) мөһим, житди, зур; ~ые *достижения* зур казанышлар; 3) ~ая *буржуазия* эре буржуазия

крут//ой 1) текә; ~ой *подъём (поворот)* текә үр (борылыш); 2) ~ое *яйцо* каты пешкән йомырка

крушение 1) һәлакәт, жимерелү, юкка чыгу, бетү; 2) *перен.* жилгә очу

крыжовник крыжовник

крыло 1) канат; 2) *тех.* канат; *судно на подводных крыльях* су асты канатлы судно; 3) (*корпус, пристройка*) ~ *здания* бинаның бер канаты

крыльцо өйалды баскычы, болдыр

крыса күсе, комак

крыша түбә

крю//к, ~чок ыргак, элгеч, эләктергеч, келә; *рыболовный ~чок* кармак; *вязальный ~чок* бәйләү энәсе, ыргак

кстати 1. *нареч.* урынлы, бик урынлы, вакытлы, бик вакытлы; *вы пришли ~* сез бик вакытлы килдегез; 2. *вводн. сл.* сүз унаенда (жаенда) әйткәндә, әйтим әле

кто *мест.* кем; ~ *это?* бу кем?; ~ *это сказал?* моны кем әйтте?; ~ *из вас знаком с ним?* аның белән сезнең кайсыгыз таныш?; *кого ещё нет?* тагын кем юк?; *кому посылать приглашаемые билеты?* чакыру билетларын кемгә жиберергә?; *кого вы имеете в виду?* сез кемне күздә тотасыз?; *чем вы работаете?* сез кем булып эшлисез?; *с кем вы разговаривали?* сез кем белән сөйләштегез?; *о ком вы спрашиваете?* сез кем турында сорыйсыз?

кто//-либо, ~-нибудь *мест.* кем булса да, кем дә булса, берәрсе; ~-нибудь *из нас (из нас двоих)* безнең кем дә булса беребез (икебезнең беребез); ~-то кемдер, берәү, бер кеше

кубин//ец кубалы, Кубада яшәүче; ~ка кубалы хатын (кыз); ~ский Куба ...ы, е

кубок кубок; *переходящий ~* күчмә кубок; *соревнования на ~* кубок ярышлары

кувшин кувшин

куда нареч. кая, кай төшкә; ~ он уиёл? ул кая китте?; ~ идёт этот автобус? бу автобус кая бара?; ~-либо, ~-нибудь нареч. кая булса да, кая да булса, берәр жиргә; ~-то каядыр, кая булса да

кузнец тимерче

кузов кузов; ~ *автомобилия* автомобиль кузовы

кук//ла курчак; ~ольный курчак ...ы, е; ~ольный театр курчак театры

кукуруза кукуруз

кукушка күке, кәккүк

кулак йодрык

кулёк кечкенә кап, кәгазь пакет

кулинария 1) кулинария, ашамлыклар; 2) (*магазин*) кулинария

кулис//ы мн. [ед. ~а] театр. сәхнә арты а за ~ами чего-л. яшертен, яшерен рәвештә

кулон кулон

культур//а 1) мәдәният, культура; *национальная* ~а милли мәдәният; ~а *земледелия* жир

эшкәртү культурасы; 2) мн. ~ы культуралар; *зерновые (технические)* ~ы бөртекле (техник)

культуралар; ~ный 1) культуралы, культура ...ы, е; ~ный человек культуралы кеше; 2)

мәдәни, мәдәнияткә караган, культура өлкәсендәге; ~ные связи мәдәни бәйләнешләр

куница 1) сусар; 2) сусар тиресе

купальн//ик коену костюмы; ~ый коену ...ы, е; ~ый костюм коену костюмы; ~ая шапочка

коену башлыгы; ~ый сезон коену сезоны

купа//ние коену, коендыру; ~ть несов. коендырырга; ~ться несов. [су] коендырга, су керергә;

пойти ~ться су керергә барырга

купе ср. нескл. купе; ~йный: ~йный вагон купелы вагон

купец сәүдәгәр

купи//ть сатып алырга; *что вы ~ли в магазине?* сез кибеттән нәрсә алдыгыз?

купол гөмбәз

куранты мн. курантлар

курган курган

курение тарту, тәмәке тарту; [*здесь*] ~ запрещено монда тәмәке тарту тыела

курин//ый тавык ...ы, е; ~ое яйцо тавык йомыркасы; ~ый бульон тавык шулпасы

курительн//ый: ~ая комната, ~ая суц. тәмәке тарту бүлмәсе

курить несов. тартырга, тәмәке тартырга; *у нас (здесь) не курят* бездә (монда) тәмәке

тартмыйлар; *не ~!* тәмәке тартмаска!

куриц//а [мн. **куры**] тавык; *суп с ~ей* тавык шулпасы

курок тәге

курорт курорт; *морской* ~ дингез курорты; *горный* ~ тау курорты; ~ный курорт[лар] ...ы, е;

~ный город (или городок) курортлар шәһәре (шәһәрчеге)

курс 1) (*направление, тж. перен.*) курс, юл; *держат* ~ на запад (*на восток*) көнбатышка

(көнчыгышка) таба юл тотарга; ~ на ускорение [*развития*] үсеш тизләнешенә курс; 2) (*в*

высшем учебном заведении) курс; *я учусь на втором ~е* мин икенче курста укыйм; 3) (*цикл,*

срок) курс; ~ *лекций* лекцияләр курсы; ~ *лечения* дөвалау курсы; 4) эк. курс, кыйммәт, бәя;

~*рубля (марки)* сумның (марканың) курсы; *туристический* ~ *валюты* валютаның туристик

курсы

курсировать несов. йөрөп торырга, йөрергә

курс//ы мн. курс; *я учусь на ~ах иностранных языков* мин чит телләр курсында укыйм

куртка куртка; *кожаная* ~ күн куртка; *лыжная* ~ чаңгы курткасы

курьер курьер

курящий прил. и суц. м. тәмәке тартучы

куса//ть несов. тешләргә; ~ться несов. тешләргә, тешләшергә; *собака ~ется* эт тешләшә

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

кусо//к кисәк, өлеш, телем; *~к хлеба* бер телем икмәк; *~к мыла* бер кисәк сабын; **~чек** кечкенә (бәләкәй) кисәк

куст куак; **~арник** куаклык

кустарн//ый кустар ... вак һөнәрчелек ...; *~ые изделия* вак һөнәрчелек әйберләре; *~ое производство* вак һөнәрчелек производствосы

кухн//я 1) кухня; аш өе; *на ~е* кухняда; 2) ашлар, азыклар; *грузинская ~я* грузин ашлары

куча өем

куша//нье ашамлык, азык, аш; **~ть** *несов.* ашарга; *~йте, пожалуйста!* рәхим итеп ашагыз!

кушетка кушетка

кювет кювет

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.